

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРЕДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ КЪМ
КОМИСИЯ ПО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО С НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И
ЖАЛБИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ

ДО

Г-жа Цвета Караянчева
Председател на
44-тото Народно събрание

На вниманието на председателите и членовете на:
Комисията по вероизповеданията и правата на човека
Комисията по правни въпроси
Комисията по взаимодействието с
неправителствените организации и жалбите на гражданите

С Т А Н О В И Щ Е

От Обществения съвет към Комисията по взаимодействието с неправителствените
организации и жалбите на гражданите

Относно:

Решение за приемане на Процедурни правила за условията и реда за предлагане на омбудсман, представяне, публично оповестяване на документите и изслушване на кандидатите в Комисията по вероизповеданията и правата на човека, както и процедурата за избор от Народното събрание от 4 март 2020 г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

На 4 март 2020 г. Народното събрание прие Решение за приемане на Процедурни правила за условията и реда за предлагане на омбудсман, представяне, публично оповестяване на документите и изслушване на кандидатите в Комисията по вероизповеданията и правата на човека, както и процедурата за избор от Народното събрание.

В т. 1 решението посочва, че *„предложения за омбудсман могат да правят народни представители, парламентарни групи и юридически лица с нестопанска цел в обществена полза. Предложенията се внасят **чрез народни представители или парламентарни групи** в писмена форма до Комисията по вероизповеданията и правата на човека **чрез председателя на Народното събрание в 7-дневен срок от приемането на тези правила**“.*

След измененията от 2018 г. член 10 от Закона за омбудсмана предвижда, че предложение за избор на омбудсман могат да правят народните представители, парламентарните групи и **юридически лица с нестопанска цел в обществена полза.**

Според точка 1, изр. второ от процедурните правила обаче те могат да упражнят това свое право единствено чрез **народни представители или парламентарни групи**.

Въвеждането на подобно изискване на практика представлява процедурна пречка за упражняване на предвиденото в чл. 10, ал. 1, от Закона за омбудсмана материално субективно право на юридическите лица с нестопанска цел в обществена полза, тъй като както парламентарните групи, така и отделните народни представители могат да откажат да внесат предложението на дадено юридическо лице.

Освен това, дори и да се съгласят, което изцяло зависи от волята им, юридическото лице с нестопанска цел е принудено задължително да съгласува и по този начин да обвърже направената от свое име кандидатура с конкретна политическа сила.

Ето защо смятаме, че такъв подход, освен че противоречи на закона, е и дискриминационен. Чл. 10, ал. 1 от Закона за омбудсмана гарантира еднакво право на всяка от трите категории субекти да прави предложение за кандидат за омбудсман. С приетите правила обаче правото на юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) се поставя изцяло в зависимост от волята и желанието на някой от останалите два типа субекти. Такъв подход, освен че възпрепятства упражняването на това право от ЮЛНЦ, опорочава и смисъла на законовата разпоредба, като ги поставя в по-неблагоприятно положение в сравнение с другите два типа субекти, които по своята природа са изцяло политически. Наред с това той представлява своеобразно дописване на закона, което е недопустимо от юридическа гледна точка.

Юридическите лица с нестопанска цел в обществена полза са една от конституционно установените форми за сдружаване на гражданите, за да постигат те свои **неполитически** цели и най-вече за защита на техните законни интереси, включително свързани със защитата на основните права и свободи на гражданите. Те са активната и жизнена част от гражданското общество. Техният замисъл и функция по Конституция са неполитически. Поставянето им в зависимост от политически субекти в процедурния контекст по избор на омбудсман показва тревожна тенденция към ограничаване на правата на юридическите лица по принцип. Това резонира в цялостното отношение към юридическите лица с нестопанска цел, показва омаловажаване на тяхната роля и функция в обществото, а това води до подкопаване на гражданското общество отвътре.

Нещо повече, този подход опорочава и застрашава избора и на омбудсман. Именно омбудсманът е призван да брани правата и законните интереси на гражданите, да бъде лицето на администрацията и да не позволява държавата, нейни органи или субекти да ограничават правата на човека и гражданина. Омбудсманът е самостоятелна, конституционно установена институция и действа неполитически и надпартийно. Юридическите лица с нестопанска цел в обществена ползва по своята природа и функция имат често важен и различен поглед за нивото на защита на правата на човека в страната и биха могли да предложат кандидат, който да има авторитет, експертиза и опит, различен от политическата конюнктура.

Ето защо смятаме, че в спешен порядък следва да се приеме изменение на Процедурните правила за условията и реда за предлагане на омбудсман, представяне, публично оповестяване на документите и изслушване на кандидатите в Комисията по вероизповеданията и правата на човека, както и процедурата за избор от Народното събрание, тъй като те възпрепятстват правото на юридическите лица с нестопанска цел в обществена полза да упражнят директно гарантираното им в чл. 10, ал. 1 от Закона за

омбудсмана право да правят предложения за избор на омбудсман. Следва в процедурните правила изрично да се предвиди **пряка възможност** юридическите лица с нестопанска цел в обществена полза да могат да упражнят ефективно гарантираното им по закон право.

С уважение:

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Iva Taralezhkova', is centered on the page.

Ива Таралежкова,
председател на Обществения съвет
председател на УС на Форум Гражданско Участие
тел. 0888 397 432, taralezhkova@gmail.com